

Gezi, Ulusal ve Uluslararası Hukuk

Muzaffer İlhan Erdost

TİHAK / Türkiye İnsan Hakları Kurumu Başkanı

Ulusal hukuk, özünde uygar ulusların kendi aralarında paylaştığı bir hukuktur ve bir bakıma “yurttaşlık” hukukudur, insanı, yurttaş olarak korur. *Uluslararası* hukuk, ulusların birlikte paylaştıkları hukuktur, ulusal-üstü hukuktur. Burada yurttaş, insan olarak ve insan hakları korunarak korunur.

Devlet, “ulus-devlet” olarak yurttaşını, yurttaşlık hakları açısından korur. Salt insan olduğu için değil, yurttaşını insan olduğu için ve insanı yurttaş olduğu için korur. Bu devletin ulusal görevidir. Devletin, insanı, insanlığın üyesi olarak koruması ise evrensel görevidir. Evrensel görev, uluslararası anlaşma ve sözleşmelerle belirlenmiş ve pekiştirilmiştir. Somutlaştırırsak, din, mezhep, etnik ve ideolojik farklılıkları koruyarak ulus birliğini sağlaması, demokratik hukuk devletinin görevidir. Siyasal erkin ve devlet bürokrasisinin, bir dinin, bir mezhebin, bir etnisitenin, bir ideolojinin kadrolaşarak devlete egemen olması, öteki dinlerden, mezheplerden, etnik topluluklardan, ideolojik gruplaşmalardan olanlar üzerinde, dinleri, mezhepleri, etnisiteleri, ideolojileri nedeniyle baskı uygulanması, faşizmdir – ve en ağır insanlık suçlarıdır; teokratik faşizm olarak, etnik faşizm olarak, siyasal faşizm olarak faşizmdir.

Birleşmiş Milletler Uluslararası Hukuk Komisyonunun Genel Kurula sunduğu uluslararası hukuk ilkelerine göre, suç oluşturan bir eylemde bulunan kimsenin, devlet başkanı ya da sorumlu hükümet görevlisi olması, bu kimseyi uluslararası hukuka göre sorumluluktan kurtarmaz.” (Muzaffer Sencer, *Belgelerle İnsan Hakları*, s. 145.)

“Savaş ve İnsanlığa Karşı Suçlara Zamanaşımı Uygulanamazlığına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi”nin 2. maddesinde, “İnsanlığa karşı suçların işlenmesi durumunda, bu suçların işlenmesine elebaşı ya da suç ortağı olarak katılan ya da başkalarını doğrudan kışkırtan ya da sonucu ne olursa olsun bu suçların işlenmesi için gizli anlaşmaya girişen Devlet makamlarının temsilcileri ve özel kişilere ve bu suçların işlenmesine gözyüman devlet yetkililerine bu sözleşmenin hükümleri(nin) uygulanacağı” koşulu yer alır.

1982 Anayasasında usulüne göre düzenlenmiş uluslararası anlaşmalar, kanun hükmünde sayılmış, (2004’te, AKP iktidarında Anayasanın 90. son fıkrasına yapılan ek ile) “temel hak ve özgürlüklere ilişkin uluslararası anlaşmalarla ulusal kanunların aynı konuda farklı hükümler içermesi durumunda çıkabilecek uyuşmazlıklarda *uluslararası anlaşma hükümlerinin esas alınacağı*” kuralı Anayasada yer almıştır. 1 Haziran 2005’te (yani AKP iktidarı döneminde) yürürlüğe giren 5237 sayılı yeni Ceza Yasasında, iç hukukumuzda “*Uluslararası Suçlar*” arasında ve 77. maddede yer alan “İnsanlığa Karşı Suçlar”, “siyasal, felsefi, ırki, ve dini saiklerle toplumun bir kesimine karşı bir plan doğrultusunda sistemli olarak işlenen suçlar” olarak tanımlanmış, siyasal, felsefi, ırki ve dini nedenlerle “a) kasten öldürmek, b) kasten yaralamak, c) işkence ve eziyet yapmak, köleleştirmek, d) kişi hürriyetinden yoksun kılmak, insanlığa karşı suçların başında yer almış, ayrıca, kasten öldürme ve kasten yaralama suçları açısından, “belirlenen mağdur sayısınca gerçek içtima hükümlerinin uygulanacağı” hükmüne yasada yer verilmiştir.

Zeytinburnu Kazlıçeşme mitinginde, “gücünü rabbinden, desteğini milletten” alan, dünyada eşi bulunmaz bir “Başbakan” olduğunu söyleyen Erdoğan, “Şu 18 günde hukukun, demokrasinin dışına çıkılmasına asla müsaade etmedik” diyecek, şu anda hastanelerde üç kişi bulunduğunu söyleyecektir. Bunlardan biri Erdoğan’ın “komiseri”dir. “Akşam ona kurşunla ateş açtılar!” diyordu. Kimdi ateş açan, neden ateş açılmıştı, bunu söylememişti. “Bir diğeri de diyor ayağından yaralandı. Bir *sivil vatandaşı*mız da *biber gazından* gözünden yaralandı.”

“Şu 18 günde” değil, 16 günde, Türk Tabipler Birliği’nin “Gezi Raporu”nda verilen rakamlara göre, 4 ölü, 63’ü ağır 5 bin yaralı vardı. Ne komiser vardı içlerinde kurşunla yaralı, ne de ayağından yaralı polis... *Cumhuriyet*, TTB’nin raporunu, “TTB’nin Gezi Raporu korkuttu”, “Savaş sonrası gibi” başlıklarla vermişti.

Ecevit’in 2 Temmuz Sivas kıyını için yazdığı dizelerle yineleyelim, eylemleri söz, silahları sazdı direnişçilerin. Sincan’da “Hesabını Soracağız” mitinginde, Erdoğan’ın “gerekirse kurşun da sıkar” dediği çevik poliste her türden silah ve “hakiki mermi” vardı. Ethem Sarısülük’ün beynine saplanan “şey”in, kurşun olduğu “tomografi raporunda” yer aldığı açıklandıktan sonra, “hakiki kurşun” yerine içi saçma dolu plastik mermi kullanılmıştı. Biber gazı, bibergazı bombası olarak, yüze başa gelecek şekilde ateşleniyor, tomayla zehirli kimyasal karıştırılmış su sıkılıyordu. Polisin gözetimi ve koruması altında beş beyaz gömlekli, palalarla, sopalarla, kıyıda köşede karşılarına çıkan kadınlara, yaşlılara, çocuklara saldırıyor, Başbakan Erdoğan, kendi müslüman işadamlarına yaptığı konuşmada, “*Sizde mi korkuyorsunuz yoksa? Bu Gezi Parkı direnişinin ne olduğunu turnusol kağıdı gibi ortaya çıkaracağız...*” diyecek, *partisinin grup toplantısında milletvekillerine de, pala ve sopalardan kaçışan kadın ve çocukları işaret ederek, “Şimdi kaçacak delik arıyorlar!”* sözleriyle, *Müslüman işadamlarını ve kendi milletvekillerini yüreklendirecekti*. Çocuklarını yitiren anneler, babalar, kardeşlerini yitiren kardeşler, avukatları, “katil Erdoğan” diyor ve kargışlıyorlardı. Katil, Erdoğan mıydı, onu söylemek doğal ki bize düşmez. Sözkonusu olan, insanlık suçu işlenip işlenmediğidir. Ceza Yasasına göre, siyasal, felsefi, etnik ve dinsel nedenlerle, bu kasıtlarla öldürmek, yaralamak ağır insanlık suçudur. Yalnız insanlar öldürülmemiş, yaralanmamış, siyasal, felsefi, etnik ve dinsel (mezhepsel) nedenlerle işlenmiştir bu suçlar. Bu suçları kimin emriyle, kimlerin işlediğine karar verecek olan yargıdır.

Eklemek isterim: Bu yargı, bu ülkede, ergeç, laik sosyal hukuk devletinin kendisine tahsis ettiği koltuğa oturacaktır.

3-4 ağustos 2013, Ankara